

NIEUWSBRIEF

VAN DE STICHTING VRIENDEN VAN DE CABAUWSE MOLEN

NUMMER 26, maart 2015

Vooraf

De eerste maanden van 2015 zijn alweer voorbij. Het is maart en daarmee is het meteorologische voorjaar al begonnen. Het bestuur van de Stichting Vrienden van de Cabauwse Molen hoopt dat 2015 voor zijn vrienden een heel voorspoedig jaar wordt. Dat hopen we ook voor onze molen en voor alle anderen die daarbij betrokken zijn.

In deze nieuwsbrief blikken we terug op het afgelopen jaar met het traditionele jaarverslag van de hand van molenaar Erik Stoop. Daarnaast kijken we ook weer vooruit en belichten we enkele activiteiten in en om de molen.

Traditiegetrouw wijzen wij onze donateurs graag op de bijgevoegde acceptgirokaart, waarmee de contributie voor 2015 betaald kan worden. Het minimumbedrag is net als vorig jaar tien euro.

Jaarverslag 2014

Even terug naar het oudejaar 2013: we zaten laat op oudejaarsavond klaar om Vrienden van de Cabauwse Molen te ontvangen, zoals we al een paar jaar doen. Jammer genoeg kwam er (door het slechte weer?) geen vriend langs, waarna we het toch maar met zijn tweeën gezellig hebben gemaakt. En zo begon 2014 en konden we 2013 afsluiten met een heleboel omwentelingen op die dag.

Nieuwjaarsmorgen liet ons meteen een fantastische zonsopkomst zien, wat een mooi begin van het jaar!

De wind bleef ook op nieuwjaarsdag flink doorstaan en zo konden we op de eerste dag al bijna 6000 omwentelingen noteren. Er zouden er nog heel veel volgen om aan het eind van het jaar te eindigen op 217.961 rondjes van de wieken.

De Stichting Utrechtse Molen, zoals bekend mag zijn de eigenaar van de molen, wil dat de molens minstens 50.000 omwentelingen per jaar maken. Dat is dus gelukt. Iets meer dan de helft van de omwentelingen heeft de molen water uitgemalen, wat op ongeveer 500.000 m³ water neerkomt, dus vijftig miljoen liter water.... Goed voor de waterkwaliteit.

Nu we toch met getallen bezig zijn, de molenaar en zijn vrouw zijn in 2014 93 keer naar Cabauw gereden en hebben daarvoor meer dan 4.500 kilometer in de auto gezeten. Nog meer getallen; we mochten in totaal 728 bezoekers ontvangen uit verscheidene landen, waaronder Griekenland, Spanje en Noorwegen.

In opleiding

Dan zijn er voor langere, kortere tijd, soms zelfs slechts voor één dag, zestien molenaarsleerlingen een deel van hun opleiding op de Middelste Molen komen doen. Eén van deze MIO's (molenaar in opleiding) zou zes weken komen maar bleef uiteindelijk zeven maanden trouw aan de molen.

Dit voorjaar (2015 dus) moet hij zijn regionale examen doen en dan kan hij op voor het landelijke.

Als oefening werd met wat leerlingen een ander zeil voorgehangen, waarbij we erachter kwamen dat het onderdeel van touw, dat we bokkenpoot noemen, vrijwel helemaal doorgesleten was. Daar moest een ander aan gefabriceerd worden. En dan is het heel handig als je een leerling hebt die kan touw splitsen. Dat bespaart weer een zeilmaker, die uiteindelijk toch moest komen: er zaten wat gaatjes in een zeil en dat moet natuurlijk gerepareerd worden. Het leuke hiervan is dat wij zeilen hebben waar de reparaties duidelijk zichtbaar zijn. Wij houden wel van die doorleefde zeilen! Het leren van het molenaarsvak brengt ook zijn ruige zijden mee; je moet er niet alleen met mooi weer aan werken, maar ook als het weer minder is gaat het (leer)werk gewoon door.

Soms doe je met leerlingen wel eens iets bijzonders. Zo hebben we in het najaar een avond in het donker gemalen. Lampen en lichtjes van mobiele telefoons verboden, zodat je eens meemaakte hoe er vroeger in het donker gewerkt moest worden. Dan snap je ook meteen waarom kruipalen, de leuning en het uiteinde van de slof van de trap wit zijn geverfd.

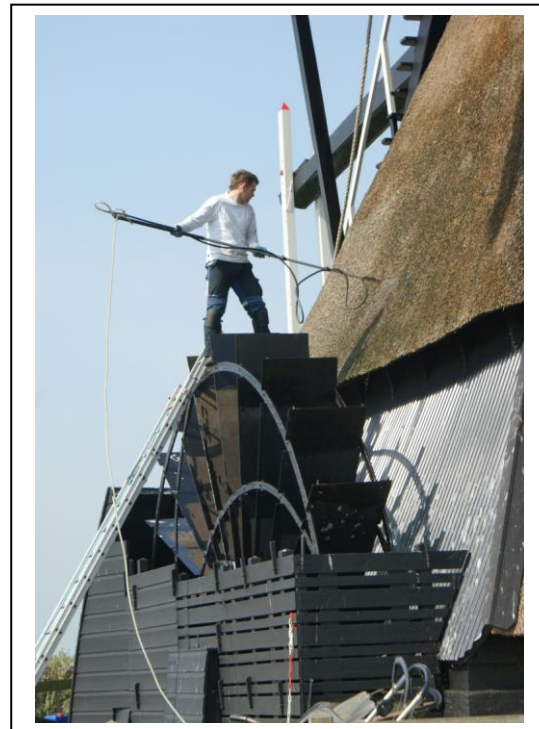
Onderhoud

Klein onderhoud komt telkens weer voor aan en in de molen. Dat deden we samen met de MIO's. Alles bij elkaar vergde dat ruim 100 uur.

Die werkzaamheden bestaan bijvoorbeeld uit (wekelijks) gras maaien of het smeren van assen en andere onderdelen. Het hele scheprad is in een speciale olie gezet om roestvorming te voorkomen. Door alle beweging in de molen komt er wel eens een spie los of dreigt een moer een eigen leven te gaan leiden. Die zetten we direct weer vast en zo voorkomen we schade.

De rietdekker kwam in maart langs, waarbij een algendodend middel op het riet werd gespoten.

Uitstekend riet werd gladgeschoren en zo staat de molen er cosmetisch ook weer mooi bij.

Vanzelfsprekend werd er ook regelmatig klein onderhoud gepleegd. Naast het gewone smeren van de assen, werden in het voorjaar de kammen van de raderen met bijenwas ingesmeerd. Daarmee wordt een heel glad en hard oppervlak op de kammen en staven gevormd en zo kunnen die onderdelen tientallen jaren mee. Het hele scheprad is van een beschermende olielaag voorzien waardoor het roesten voorkomen en waar nodig teruggedrongen wordt. Een wipmolen kruit altijd zwaar en om iets lichter werk te hebben bij het op de wind zetten van de molen moet het kruiwerk regelmatig in het vet gezet worden. Eerst het oude overtollige vet wegschrappen en dan nieuw opbrengen. Dat is geen zwaar werk, maar je wordt er wel knap vies van. We smeren met grafietvet en daar wordt je dus zwart van.

Soms moet je onverwachte dingen aanpassen. Zo bleek dat spreuwen de schoorsteen van het zomerhuis heel aantrekkelijk te vinden en er in duiken. Probleem is hoe je daar weer uitkomt. Niet dus. Ik werd op de beestjes opmerkelijk gemaakt door lawaai in de schoorsteen en in de houtkachel. Eerst alle ramen en deuren open en toen de kachel. De verzwakte vogels konden de uitgang eerst niet vinden, maar met wat aanwijzingen werd de deur al gauw gevonden. Gelukkig vlogen ze niet tegen de witte muren op anders hadden we opnieuw moeten sausen... Over de schoorsteenkap is gaas gespannen, zodat we van dit probleem af zijn.

Wie herkent ze nog?

Ook tweede molenaar Harke Slagter droeg opnieuw zijn steentje bij. Als ik eens een zaterdag afwezig was. Mijn fanatisme gaat overigens zo ver dat mijn vakantie naar Noorwegen duurde van zondag tot vrijdag, zodat ik toch gewoon op zaterdag in Cabauw kon zijn. Achteraf kwam dat heel mooi uit, want dochter Marnica nam een vriendin uit Engeland mee naar de molen.

Blijkt de vriendin (gewoon een Nederlandse) de achterkleindochter van een voorzitter van de polder Lopik, Lopikerkapel en Zevenhoven te zijn! Die voorzitter staat op de foto van de opening van het gemaal in 1934. Een uitvergroting van de mensen op deze foto staat aan het einde van deze nieuwsbrief en mijn vraag is: wie herkent nog bekenden of voorouders op deze foto? Het zou toch heel leuk zijn als we wat namen bij deze mensen zouden kunnen zetten.

Dauwtrappen met Marian

Een jaarlijks terugkomende gebeurtenis viel dit jaar op 29 mei. Het dauwtrappen, normaal onder leiding van Piet de Vos, maar die was met Truus aan het fietsen naar Santiago de Compostela. De leiding werd daarom overgenomen door een andere Vos, geen familie, maar onze penningmeester Marian Vos. Om half zeven was de groep onderweg door het weiland van de Gebroeders De Vos.

Het werd een wat lange wandeling waar sommigen wat moeite mee hadden, een aandachtspuntje voor het komende jaar. De koffie en koek na afloop werd genuttigd in het zomerhuis. Wat fijn dat we zoveel stoelen hebben! Het Algemeen Dagblad publiceerde een verslagje met foto. Leuk dat soort aandacht voor de molen.

Rondom de molen

Vrijwilligers worden in ons land steeds belangrijker. Zo is er de Stichting Landschapserfgoed Utrecht die meehelpt landschappen bij te houden. We zijn bijzonder blij dat deze stichting ons twee keer per jaar helpt met het maaien van de slootkanten. Zes man/vrouw sterk hebben zij een hele dag nodig om de slootkant weer te fatsoeneren.

Het normale maaiwerk wordt door de molenaar zelf gedaan, iedere week kost dat anderhalf tot twee uur, inclusief het afvoeren van het

gras. Het mooie en relatief warme weer zorgde er voor dat er nog tot begin november moest worden gemaaid. Nog nooit was dat in de afgelopen twintig jaar zo laat in het jaar nog nodig. Je zou er bijna over gaan denken een geit aan te schaffen.

Nieuw servies

Voor het zomerhuis werd serviesgoed aangeschaft.

Heel mooi servies, waar de huurders erg goed op reageerden. Het zomerhuis werd vier keer verhuurd, het loopt dus nog niet storm, maar het begin is er.

Bijzonder was dat op 5 september de molen werd gebruikt door Sanne de With en Jaco van Tiggelen. Na de huwelijksvoltrekking en hun feest werd in de molen de bedstee opgezocht. Het was heel romantisch en apart, maar niet echt comfortabel geweest....

Op 19 september ontvingen we 75 bezoekers in het kader van trap je hapje. Het was bovendien Monumentendag en dan komen er normaal ook wel bezoekers, maar zeker niet zo veel.

Op 5 december werd de overeenkomst getekend tussen Stichting Het Utrechts Landschap en Vrienden van de Cabauwse Molen.

Daarbij werd het gebruik en het onderhoud van het zomerhuis overgedragen aan Stichting

Vrienden. Het was een kleine ceremonie die plaatsvond op landgoed Oostbroek, de thuisbasis van de Utrechtse molenstichting.

Het jaar eindigde met een heel klein beetje sneeuw en daar moest even fotografisch gebruik van worden gemaakt.

Dauwtrappen

Op Hemelvaartsdag, donderdag 14 mei, organiseren we weer het jaarlijkse dauwtrappen. Om 6.00 uur vertrekken we vanaf de Cabauwse molen.

Er is een mooie wandelroute uitgezet van ongeveer twaalf kilometer.

De tocht gaat onder meer door weilanden en over graskaden, dus zorg voor goede wandelschoenen.

Proviand en drank voor onderweg zijn aan te bevelen.

Als afsluiting is er bij de molen koffie, thee en zijn er heerlijke molenspeculazens.

Informatie is te krijgen bij Piet de Vos, tel 0348-552848, e-mail

vossies99b@gmail.com

en op de website van de molen,

www.cabauwsemolen.nl

Vrijwilligers gevraagd

Onze molenaar is vrijwel iedere zaterdag aanwezig om de molen te laten draaien of malen. Daarnaast probeert hij het zomerhuis verhuurd te krijgen en dan een rondleiding te verzorgen. Een enkele keer heeft ook hij behoefte aan wat vakantie of zijn er andere dringende bezigheden. Juist onder die omstandigheden zou het fijn zijn als er wat vrijwilligers zouden zijn die dat rondleiden zouden kunnen overnemen.

We zijn daarom op zoek naar vrijwilligers die dat rondleiden leuk zouden vinden. Voor een gedegen opleiding door Erik zal natuurlijk

zorg worden gedragen, laat dat maar aan hem over.

Ook zoeken we vrijwilligers die zich willen inzetten om het zomerhuis vaker verhuurd te krijgen. Op dit moment wordt zo nu en dan verhuurd voor managementvergaderingen, maar ook aan andere bijeenkomsten kan worden gedacht. Voor het opzetten en bijhouden van een goede website voor dit doel zoeken wij ook een enthousiaste vrijwilliger.

Kortom vrijwilligers geef je op bij Mieke de Haan (huis91@caiway.nl).

TIMS

Onze molenaar is niet alleen druk met onze molen, maar probeert zich altijd breed te oriënteren. Bij de Stichting Molendocumentatie (die beheert de archieven en documentatie van Vereniging De Hollandsche Molen) is hij conservator. Iedere donderdag stuurt hij acht vrijwilligers aan om de archieven en documenten die daar binnenkomen goed te verwerken. Er zijn daar duizenden foto's en een groot archief, waarvan een deel terug te vinden is op www.allamolens.nl. Ook vragen van molenaars worden dan door hem beantwoord. Op internationaal gebied is hij actief bij TIMS wat staat voor The International Molinological Society. Voor de Nederlandse afdeling wordt een tijdschrift uitgegeven en twee maal per jaar vergadert de redactie in onze molen. Een leuk steentje om bij te dragen aan het molenerfgoed.

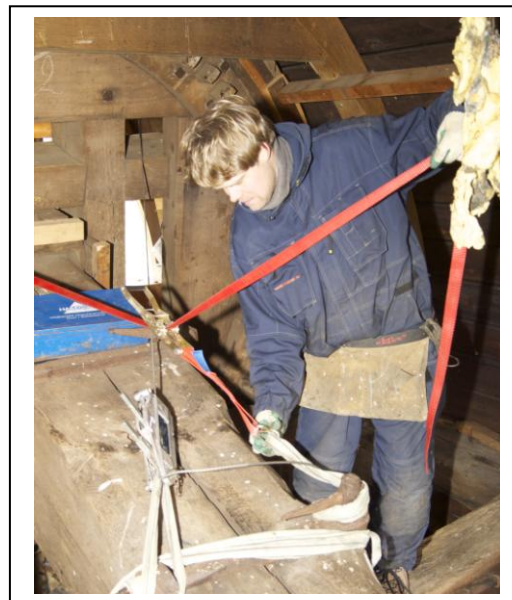
Dit is een wat lange inleiding om te vertellen dat Erik in juni een week naar Roemenië gaat, waar het grote internationale molencongres plaatsvindt. Rond de honderd "molengekken" uit zo'n twintig landen komen hier bij elkaar om te discussiëren over het hele brede molenveld. Erik houdt er een voordracht over ir. Anton ten Bruggencate, een man die nauw betrokken is geweest bij de oprichting van Vereniging De Hollandsche Molen. Hij heeft

wat we nu een database noemen opgezet van de molens in Nederland, maar hij kwam ook in het buitenland en heeft daar in totaal ruim 9000 molens beschreven!

In juni is hij daarom twee zaterdagen niet op zijn post in Cabauw. Of het draaien dan door Harke, de tweede molenaar, wordt overgenomen, is nog niet bekend.

Opnieuw onderhoud

Op het moment dat deze nieuwsbrief klaargestoomd wordt voor verzending krijgt de molen weer een onderhoudsbeurt. De wieken gingen te dicht boven een betonrand rond en dat dreigde gevaarlijk te worden. (foto weinig afstand) De wieken hebben nu weer wat meer ruimte en is gevaar voor beschadiging voorkomen. De vang (zeg maar de rem) wordt onder handen genomen, er kwamen spontaan wat schroeven naar buiten en die freesden sporen in de houten vangblokken. Het buikstuk, het onderste stuk van de vang, wordt erg dun en zat bovendien niet goed vast. De maanijzers worden verplaatst en alles wordt weer keurig vastgezet en daarna kan er weer veilig worden gemalen. (Noot van de molenaar: wie dit snapt, is er aan toe molenaar te worden of is het al.)

Facebook

De Cabauwse molen mag oud zijn, maar gaat met zijn tijd mee. Wie meer wil dan Nieuwsbrief en website, kan ook op Facebook terecht: www.facebook.com/cabauwsemolen Regelmatig staan daar nieuwe foto's en weetjes van en over de molen.

De foto van de ingebruikname van het gemaal. Wie kent nog iemand?
En tot slot een sfeerbeeld: 10 december 2014

